

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 15.12.2025

§ 134

Lahden kaupungin vuoden 2026 talousarvio sekä vuosien 2026-2028 taloussuunnitelma

50/02.00.00.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

talousjohtaja Tiina Mörsky p. 050 383 6502

laskentapäällikkö Kati Helin p. 044 716 1059

controller Katja Markkola p. 050 383 6456

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2026 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion sitovuudet talousosassa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2026 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250,0 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2026 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 70,0 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennenaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,
5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2026 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200,0 milj. euron rajaan asti.

Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä siltä osin, kun muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,

6. edellyttää, että vuoden 2026 aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä,

7. luopua erillisestä Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmasta vuosille 2024–2027 (KV 20.5.2024 § 63) sekä

8. hyväksyä Lahden kaupungin vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman.

Käsittely

Ensin käyttivät puheenvuorot järjestäytyneiden ryhmien puheenjohtajat (7 min) ja sen jälkeen kaupunginjohtaja ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja.

Tämän jälkeen puheenjohtaja ehdotti hyväksyttäväksi seuraavan käsittelyjärjestyksen:

”Yleiskeskustelun aikana on perusteltava yksityiskohtaisessa käsittelyssä mahdollisesti tehtävät muutos- ja ponsiehdotukset, jotka tulee toimittaa kirjallisesti valmistelijoille etukäteen kokouksen sujuvuuden varmistamiseksi.

Yleiskeskustelun jälkeen suoritetaan talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen yksityiskohtainen käsittely.

Kaupunginhallituksen päätösehdotus, joka on esitetty esityslistan sivulta 94 alkaen, käsitellään kohta kohdalta ja ensimmäinen kohta, joka koskee talousarvion ja taloussuunnitelmaehdotuksen hyväksymistä, käsitellään seuraavasti:

Ensin käsitellään talousarvion Yleinen osa ja Strategiaosa. Yleisessä osassa käsitellään Lahti-konsernin yleiset tavoitteet ja Yhtiökohtaiset tavoitteet, sitten Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kaupunkikonsernissa. Strategiaosassa käsitellään Strategian valmistelu, toteutus ja seuranta. Sen jälkeen talousarvion Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026.

Talousosasta käsitellään ensin Talousarvion sitovuus ja taloutta ohjaavat kriteerit, sitten Ilmastobudjetointi ja viimeisenä Talouden tasapainottaminen.

Käyttötalousosassa käsitellään konsernihallinto sekä palvelualueet sitovien tasojen mukaisesti.

Tuloslaskelmaosasta käsitellään kaupungin tuloslaskelma käsittäen Verotulot ja valtionosuudet, Korkotulot ja -menot sekä Muut rahoitustulot ja -menot. Mikäli talousarvion käsittelyssä tulee muutoksia, hyväksytään päivitetty tuloslaskelma sivulta 72 kokouksen päätteeksi, ennen talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymistä.

Investointiosa käsitellään investointiryhmittäin.

Rahoitusosasta käsitellään kaupungin rahoituslaskelma käsittäen Antolainat sekä Lainanotto ja lyhennykset, pitkäaikaiset lainat. Mikäli talousarvion käsittelyssä tulee muutoksia, hyväksytään päivitetty rahoituslaskelma sivulta 82 kokouksen päätteeksi, ennen talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymistä.

Muutos- ja ponsiehdotukset talousarvioon on tehtävä kirjallisesti. Muutokset tulee esittää käyttötalousosan sitoviin tasoihin.

Mahdolliset muutosesitykset kaupunginhallituksen talousarvioesitykseen on tullut toimittaa kirjallisesti viimeistään ma 15.12.2025 klo 7.30 mennessä sähköpostitse: francis.mccarron@lh.lahti.fi; pekka.komu@lahti.fi; niko.kyynarainen@lahti.fi; anniina.kovero@lahti.fi; paatosvalmistelupalvelut@lahti.fi; taloussuunnittelu@lahti.fi. Mahdollisesti tiedoksi muille kaupunginvaltuuston jäsenille jakeluryhmälle LH_Kaupunginvaltuusto_varsinaisetjavarat@lahti.fi

Muutosesityksessä tulee tuoda esille

- Määrärahamuutos: mille sitovalle tasolle ja talousarviokirjan sivulle esitetään tuloihin, menoihin tai toimintakatteeseen muutoksia ja mille taloussuunnitelman vuodelle/vuosille muutos halutaan.
- Tekstimuutos: mille sitovalle tasolle, talousarviokirjan sivulle ja kappaleeseen esitetään tekstimuutoksia.

Myös kokouksen aikana tehtävät muutokset ilmoitetaan samalla tavalla.

Äänestysjärjestys hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen mukaisesti (27 §):

’Jos ehdotuksista on äänestettävä, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestysjärjestyksen, jota laadittaessa on otettava huomioon, että:

- 1) ensiksi asetetaan äänestettäväksi pohjaehdotuksesta kaksi eniten poikkeavaa ehdotusta. Niistä voittanut asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan, ja näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin, jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan; 2) jos asia koskee määrärahan myöntämistä, asetetaan ensin äänestettäväksi määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan

ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä; sekä 3) jos ehdotus on sellainen, että sen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, on sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä äänestettävä erikseen. Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräänemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.'

Mikäli valtuusto ei kokonaisuudessaan hyväksy kaupunginhallituksen talousarvioehdotusta, asia palautuu hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 21 §:n mukaan hyväksymättä jääneiltä osin uudelleen käsiteltäväksi kaupunginhallituksessa. Valtuuston kokous keskeytetään kaupunginhallituksen kokouksen ajaksi.

Jatkaessaan asian käsittelyä valtuusto ottaa lopullisesti kantaa sekä niihin muutoksiin, jotka se oli ensimmäisessä käsittelyssään tehnyt talousarvioehdotukseen, että niihin muutoksiin, jotka kaupunginhallitus näiden takia esittää siihen tehtäväksi. Talousarvio hyväksytään ensimmäisessä käsittelyssä hyväksymättä jääneiltä osiltaan lopullisesti tässä toisessa käsittelyssä."

Järjestäytyneiden valtuustoryhmien ryhmäpuheenvuorojen, kaupunginjohtaja Niko Kyyräisen ja kaupunginhallituksen puheenjohtajan Pekka Komun puheenvuorojen jälkeen suoritettiin talousarvion yleiskeskustelu, joka alkoi klo 10.38 ja loppui klo 13.55. Talousarvion yksityiskohtainen käsittely alkoi klo 13.55.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Yleinen osa, 1.3.1. Lahti-konsernin yleiset tavoitteet** valtuutettu Tuomas Sorsa teki seuraavan muutosehdotuksen:

"Perussuomalaisten muutosesitys (s. 7)

Lisätään luettelon loppuun uusi luettelokohta:

- Ilmastotavoitteiden edistäminen ei saa kasvattaa kustannusrasitetta ja heikentää yhtiön tuloksenmuodostuskykyä.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Yleinen osa, Lahti-konsernin yleiset tavoitteet** osalta päättäneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Tuomas Sorsa valtuutettu Rami Lehdon kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Sorsan muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Sorsan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 52 valtuutettua ja valtuutettu Sorsan muutosehdotusta 7 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 1 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Yleinen osa, Toimintaympäristö, 1.4.3. Ilmasto- ja luontotyö** valtuutettu Tuomas Sorsa teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Perussuomalaisten muutosesitys (s. 12)

Poistetaan kolmannesta kappaleesta punaisella merkitty teksti ja lisätään sinisellä merkitty teksti:

Lahten kaupungin omat ilmastotoimet kohdistuvat ~~erityisesti~~ energian ja liikenteen päästöjen vähentämiseen ja maankäytön hiilinielujen vahvistamiseen. ~~Metsien talouskäyttöä ei kuitenkaan rajoiteta.~~ Kaupunki ei voi vaikuttaa suoraan kaikkiin päästöihin, joten tavoitteisiin pääseminen vaatii aktiivisuutta alueen muiltakin toimijoilta, mukaan lukien asukkaat, yritykset, yhteisöt ja yhdistykset. ~~Myös kansallisen ilmastopolitiikan tulisi jatkua kunnianhimoisella linjalla. Ilmastobudjetoinnilla ilmastotoimet kytketään entistä tiiviimmin taloussuunnitteluun.~~ Kansallisen ilmastopolitiikan painopisteet ovat muuttuneet. Aiempaa enemmän korostetaan huoltovarmuuteen, turvallisuuteen ja kilpailukykyyn liittyviä näkökulmia. Myös Lahti korostaa omassa ilmastopolitiikassaan näitä aiempaa enemmän ja tunnistaa esimerkiksi maankäyttösektoriin liittyvät epävarmuudet. Ilmastobudjetoinnista luovutaan.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Yleinen osa, Ilmasto- ja luontotyö** osalta päättyneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Tuomas Sorsa valtuutettu Rami Lehdon kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Sorsan muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Sorsan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 52 valtuutettua ja valtuutettu Sorsan muutosehdotusta 7 valtuutettua.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 2 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Strategiaosa, 2.2. Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2026**, valtuutettu Tuomas Sorsa teki seuraavat kaksi muutosehdotusta:

”Muut toiminnalliset tavoitteet

Perussuomalaisten muutosesitys (s. 27)

Lisätään uusi toiminnallinen tavoite:

”Kaupunki selvittää maahanmuuton aiheuttamat kustannukset budjettimomentti tasolla Lahden kaupungissa ja hyödyntää tietoa päätöksenteon tukena.”

Ehdotusta kannatettiin.

”Perussuomalaisten muutosesitys (s. 31)

Lisätään Toteutamme keskustavision jatkohankkeet -toimenpiteen tavoitteeseen sinisellä merkitty teksti:

TAVOITE: Käynnistetään kauppatorin kehittämishanke, jonka tavoitteena on luoda torista viihtyisä ympärivuotinen kohtaamispaikka kehittämällä torin kaupunkikuvaa ja monipuolistamalla toimintoja. Suunnittelua tehdään laajassa vuorovaikutuksessa asukkaiden ja sekä keskustan yrittäjien ja kiinteistöjen sekä muiden toimijoiden kanssa. [Tori säilytetään joukkoliikenteen solmukohtana ja Trion vaihtopysäkkikokeilua ei toteuteta.”](#)

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Strategiaosa 2.2. Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2026** osalta päättyneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Tuomas Sorsa valtuutettu Rami Lehdon kannattamana oli tehnyt edellä mainitut kannatetut muutosehdotukset. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Sorsan ensin tekemästä muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Sorsan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 50 valtuutettua ja valtuutettu Sorsan muutosehdotusta 9 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 3 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Sorsan toisesta muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Sorsan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 46 valtuutettua ja valtuutettu Sorsan muutosehdotusta 13 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 4 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Taloulosa, Talousarvion sitovuus ja taloutta ohjaavat kriteerit**, valtuutettu Seppo Korhonen teki seuraavan ponsiehdotuksen:

”3. Taloulosa

3.1. Talousarvion sitovuus ja taloutta ohjaavat kriteerit

3.1.2. Avustusten myöntäminen

Ponsiesitys: Valtuusto toteaa, että hallintosäännön **Elinvoiman palvelualueita koskeva toimivaltataulukko** -kohdassa on virheet talousarvion mukaisista avustuksista päättämisessä ja korkeakouluyhteistyön rahoitusosuuksista päättämisessä. Valtuusto päättää, että virheet korjataan jäljempänä perusteluissa esitetyllä tavalla hallintolain 51 §:n määräämänä kirjoitusvirheen korjaamisena.

Perustelut:

3.1.2. Avustusten myöntäminen

Avustuksilla tuetaan Lahden kaupungin strategisten päämäärien ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Perusteena otetaan huomioon myös positiivinen vaikutus kaupungin elinkeinoelämälle. Avustuksen saajan tulee olla lahtelainen tai avustetta van toiminnan tulee kohdistua Lahteen ja lahtelaisiin. Elinvoiman ja sivistyksen palvelualueille on valmistelussa näiden kriteereiden lisäksi omat erilliset avustussäännöt. Avustukset myöntää toimitus- tai viranomaisen, jonka toimialueeseen hakijan pääasiallinen toiminta liittyy. Avustuksia myönnetään vuosittain talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa. Avustusten myöntämisen periaatteet kerrotaan talousarvion toimeenpano-ohjeessa.

Elinvoiman palvelualueetta koskeva toimivaltataulukko

Koko palvelualueetta koskevat asiat:

päättää tehtäväalueensa avustuksista talousarvion mukaan, talousarvion taloutta ohjaavien ja muiden hyväksyttyjen kriteerien mukaisesti euron avustukset

- > 100.000 euron avustukset ELHY
- >= 100.000 palvelualuejohtaja (VIRHE)

Korjataan:

- <= 100.000 palvelualuejohtaja

Elinvoima- ja työllisyysasiat:

vastaa kaupungin korkeakouluyhteistyöstä KH:n linjausten mukaisesti käyttösuunnitelmansa puitteissa

- > 200.000 euron rahoitusosuus ELHY
- >= 200.000 euron rahoitusosuus palvelualuejohtaja (VIRHE)

Korjataan:

- <= 200.000 euron rahoitusosuus palvelualuejohtaja

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Talousosa, Talousarvion sitovuus ja taloutta ohjaavat kriteerit** osalta päättyneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Seppo Korhosen tekemä ponsiehdotus korjataan hallintosääntöön kirjoitusvirheenä (kirjoitusvirheen korjaus HL 51 §:n nojalla).

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Talousosa, 3.3. Talouden tasapainottaminen**, valtuutettu Tuomas Sorsa teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Perussuomalaisten muutosesitys (s. 38)

Lisätään toisen kappaleen loppuun sinisellä merkitty teksti:

Vuoden 2026 H1:llä luodaan polku sille, että syksyllä 2026 Lahti keventää verotasot vuoden 2025 tasolle.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Talousosa, 3.3. Talouden tasapainottaminen** osalta päättyneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu

Tuomas Sorsa valtuutettu Rami Lehdon kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Sorsan muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Sorsan muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 49 valtuutettua ja valtuutettu Sorsan muutosehdotusta 10 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 5 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Käyttötalousosa, 3.4.1. Konsernihallinto, Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot**, valtuutettu Seppo Korhonen teki seuraavan muutosehdotuksen:

”3. TALOUSOSA

3.4. Käyttötalousosa

3.4.1. Konsernihallinto Kaupunginjohtaja, konsernihallinto

Toiminnan kuvaus (tekstimuutos s. 45, viimeinen kappale)

Muutosesitys

Poistetaan teksti: ”Myyntivoittoja ei tule käyttää käyttötalouden pysyväisluonteisten kustannusten kattamiseen.”

Ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Käyttötalousosa, 3.4.2. Elinvoiman palvelualue, Työllisyyspalvelut**, valtuutettu Seppo Korhonen teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Pro Lahden muutosesitys (s. 51)

Lisätään Toiminnan painopistealueet -osion toiseksi kappaleeksi sinisellä merkitty teksti:

Lahden kaupunki vaikuttaa aktiivisesti nykyisellään ainoastaan yrityksille ja järjestöille rajatun palkkatuen laajentamiseksi myös valtiolle ja kunnille. Tällä toimenpiteellä saataisiin lisättyä kaupungin keinovalikoimaa etenkin nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi lisäten nuorten mahdollisuuksia työllistyä, saada työkokemusta ja ehkäistä näin heidän syrjäytymistään työelämästä ja yhteiskunnasta.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Käyttötalousosa, 3.4.2. Elinvoiman palvelualue, Työllisyyspalvelut** osalta päättyneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Seppo Korhonen valtuutettu Niko A. Kaukon kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Korhosen muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Korhosen muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 48 valtuutettua ja valtuutettu Korhosen muutosehdotusta 11 valtuutettua.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 6 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Käyttötalousosa, 3.4.2. Elinvoiman palvelualue, Kaupunkikulttuuripalvelut**, valtuutettu Riina Puusaari teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Vihreiden muutosesitys (s. 53)

Poistetaan Liikuntapalvelut-osion seitsemännestä luettelokohdasta punaisella merkitty teksti ja lisätään sinisellä merkitty teksti:

- Pohjoismaisten hiihtolajien MM-kilpailuihin valmistautuminen jatkuu urheilukeskuksen kehittämisellä. Suunnitelmakauden investointeja alueelle ovat muun muassa aurinkokatsomon perusparannus ~~ja rullahiihtoradan rakentaminen. U~~ ja urheilukeskuksen saavutettavuutta parannetaan uusimalla mäkikeskukseen johtava Suurmäenkatu ja kadun alla menevät tuplatunnelit. Palloiluolosuhteita parannetaan uusimalla Mukkulan, Paavolan ja Liipolan tekonurmet. Liipolan kentän ympäristöön tehdään myös lähiliikuntapaikka. Tenniskenttien pintoja uusitaan Mukkulassa ja Kokkokalliossa, ja myös uimarantoja pyritään parantamaan.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Käyttötalousosa, 3.4.2. Elinvoiman palvelualue, Kaupunkikulttuuripalvelut** osalta päättyneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Riina Puusaari valtuutettu Jouni Kaikkosen kannattamana oli tehnyt

edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Puusaaren muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Puusaaren muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 43 valtuutettua ja valtuutettu Puusaaren muutosehdotusta 16 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 7 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Käyttötalousosa, 3.4.3. Sivistyksen palvelualue, Varhaiskasvatus-, perusopetus-, nuoriso- sekä kirjasto- ja tietopalvelut - vastualueet yhteensä** valtuutettu Seppo Korhonen teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Pro Lahden muutosesitys (s. 60)

Lisätään sitovan tason Varhaiskasvatus-, perusopetus-, nuoriso- sekä kirjasto- ja tietopalvelut -vastuualueet yhteensä menomäärä-rahaa +362 100 euroa talousarviovuodelle 2026. Lisäyksestä kohdennetaan aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstökuluihin +332 400 euroa ja palvelujen ostoihin +29 700 euroa. Määrärahalisäys katetaan taseen ylijäämästä.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Käyttötalousosa, Sivistyksen palvelualue, Sivistyksen palvelualue, Varhaiskasvatus-, perusopetus-, nuoriso- sekä kirjasto- ja tietopalvelut -vastuualueet yhteensä** osalta päättyneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Seppo Korhonen valtuutettu Mikko Lindroosin kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Korhosen muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Korhosen muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 54 valtuutettua ja valtuutettu Korhosen muutosehdotusta 5 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 8 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Investointisosa, 3.6.2. Talonrakennus, Perusparannukset** valtuutettu Seppo Korhonen teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Pro Lahden muutosesitys (s. 77)

Poistetaan Elinvoiman palvelualueen hankeryhmä / Urheilukeskus, perusparannukset yhteensä -osiosta rullahiihtoradan määräraha TA 2026: 40 000 euroa, TS 2027: 960 000 euroa.

Muutoksen jälkeen määrärahat Urheilukeskus perusparannukset yhteensä -kohdassa ovat talousarviossa (TA2026) -4.327.000 euroa ja taloussuunnitelmassa (TS2027) -2.003.000 euroa.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun talousarvion kohdan **Investointiosa, 3.6.2.**

Talonrakennus, Perusparannukset osalta päättäneeksi, puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Seppo Korhonen valtuutettu Kalle Aaltosen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi valtuutettu Korhosen muutosehdotuksesta siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Korhosen muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 40 valtuutettua ja valtuutettu Korhosen muutosehdotusta 19 valtuutettua.

Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä: Liite 9 134 §.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Käsiteltäessä talousarvion kohtaa **Investointiosa, 3.6.3. Julkinen käyttöomaisuus, Perusparannukset** valtuutettu Seppo Korhonen teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Pro Lahden muutosesitys

Julkisen käyttöomaisuuden sitovuustasolla TA2026 menot (30 573 000 euroa) -kohta ja hankerahoitus kadunrakennus -kohta sisältävät joukkoliikenteen pysäkkijärjestelyyn arvioidun määrärahan 650 000 euroa. Valtuusto päättää poistaa tuon määrärahan, jolloin menot -kohdassa määräraha on 29 923 000 euroa ja

hankeryhmä kadunrakennus -kohdassa määräraha on 13 968 000 euroa. Jos kaupunkiympäristölautakunta päättää pysäkkijärjestelykokeilun aloittamisesta, tulee siihen määrärahat osoittaa muutostalousarviossa.”

Ehdotusta kannatettiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja totesi, että valtuusto käsittelee tällä hetkellä talousarvion kohtaa **Investointiosa, Julkinen käyttöomaisuus** (s. 80) ja että valtuutettu Seppo Korhonen tekemä ja valtuutettu Kalle Aaltosen kannattama muutosehdotus olisi pitänyt tehdä jo aiemmin käsiteltyyn kohtaan (**Investointiosa, Talonrakennus, s. 77**). Keskusteltuaan valtuutettu Korhosen kanssa, puheenjohtaja totesi, että Korhonen ei vaadi käsittelyä enää uudestaan ja näin ollen kaupunginvaltuusto ei käsitellyt valtuutettu Korhosen tekemää muutosehdostusta.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 08.12.2025

§ 365

Päätös

Kaupunginhallitus teki kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2026 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion sitovuudet talousosassa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2026 aikana maksuvalmiuden turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250,0 milj. euroa,
4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2026 aikana lyhyt- ja

pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 70,0 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennenaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,

5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2026 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200,0 milj. euronajaan asti.

Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä siltä osin, kun muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,

6. edellyttää, että vuoden 2026 aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä,

7. luopua erillisestä Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmasta vuosille 2024–2027 (KV 20.5.2024 § 63) sekä

8. hyväksyä Lahden kaupungin vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman."

Lisäksi kaupunginhallitus päätti oikeuttaa talouspalvelut tekemään teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä valtuuston käsittelyyn menevään talousarviokirjaan.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää

1. hyväksyä vuoden 2026 talousarvioehdotukseen sisältyvän talousarviorakenteen,
2. hyväksyä talousarvion sitovuudet talousosassa esitetyn mukaisena,
3. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden nostaa vuoden 2026 aikana maksuvalmiuden

turvaamiseksi ja rahoitustarpeen kattamiseksi lyhytaikaista luottoa siten, että luottoa on samanaikaisesti nostettuna enintään 250,0 milj. euroa,

4. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden myöntää vuoden 2026 aikana lyhyt- ja pitkäaikaista luottoa kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille yhteensä enintään 70,0 milj. euroa. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä konvertoinneista (lainan ennenaikainen takaisinmaksu ja lainan nosto uusilla ehdoilla) johtuvaa luoton myöntämistä,

5. antaa kaupunginjohtajalle valtuuden hyväksyä vuoden 2026 aikana korko- ja valuuttariskeiltä suojautumistoimenpiteitä 200,0 milj. euronajaan asti. Valtuutuksen enimmäismäärään ei sisällytetä olemassa olevien

johdannaissopimusten muokkaustoimenpiteitä siltä osin, kun muokkaustoimenpide ei kasvata johdannaissopimusten kohteena olevaa pääomaa,

6. edellyttää, että vuoden 2026 aikana mahdollisesti esitettävien talousarviomuutosten valmistelussa tutkitaan ensisijaisesti mahdollisuudet kattaa ylitykset kaupungin talousarvion sisältä vuosikatetta heikentämättä,

7. luopua erillisestä Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmasta vuosille 2024–2027 (KV 20.5.2024 § 63) sekä

8. hyväksyä Lahden kaupungin vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman."

Lisäksi kaupunginhallitus päättää oikeuttaa talouspalvelut tekemään teknisluonteisia korjauksia ja täydennyksiä valtuuston käsittelyyn menevään talousarviokirjaan.

Käsittely

Käsittelyn yhteydessä esittelijä teki muutosesityksen (muutosmoniste TA 2026, 8.12.2025, joka on pöytäkirjan erillisenä liitteenä). Kaupunginhallitus hyväksyi muutokset yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa kaupunginhallituksen puheenjohtaja Pekka Komu teki seuraavan muutosehdotuksen: "Lisätään s. 7 Lahti-konsernin tulevia tapahtumia - osion loppuun teksti: Selvitetään Lahti Energian eri rahoitusvaihtoehtoja."

Ehdotusta kannatti Milla Bruneau.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan. Kaupunginhallitus hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Keskustelun kuluessa jäsen Eero Seesvaara teki seuraavan muutosehdotuksen: " s. 7 Lahden Talot Oy -alakonserni Vuokra-asuminen on turvallista ja sosiaaliseen asunnontarpeeseen vastataan kohtuuhintaisilla asunnoilla."

Ehdotusta kannatti jäsen Kalle Aaltonen.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Seesvaaran muutosehdotusta, äänestävät EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä annettiin 9 JAA-ääntä (Markkanen, Laakso, Uosukainen, Lientola, Kastehelmi, Lindqvist, Putula, Bruneau, Komu) ja 2 EI-ääntä (Aaltonen, Seesvaara).

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Keskustelun kuluessa jäsen Minerva Kastehelmi teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Poistetaan talousarviokirjan sivulta 53 maininta rullahiihtoradan rakentaminen. Muotoillaan sivun seitsemännen pallon alku muotoon: ”Pohjoismaisten hiihtolajien MM-kilpailuihin valmistautuminen jatkuu urheilukeskuksen kehittämisellä. Suunnitelmakauden investointeja alueelle ovat muun muassa aurinkokatsomon perusparannus ja urheilukeskuksen saavutettavuuden parantaminen uusimalla mäkikeskukseen johtava Suurmäenkatu sekä kadun alla menevät tuplatunnelit. Palloiluolosuhteita parannetaan...”

Ehdotusta kannatti jäsen Elisa Lientola.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava ehdotus, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat esittelijän pohjaehdotusta äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat jäsen Kastehelmen muutosehdotusta, äänestävät EI.

Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettua äänestyksessä annettiin 8 JAA-ääntä (Markkanen, Laakso, Uosukainen, Seesvaara, Lindqvist, Putula, Bruneau, Komu) ja 3 EI-ääntä (Lientola, Kastehelmi, Aaltonen).

Puheenjohtaja totesi esittelijän päätösehdotuksen tulleen hyväksytyksi.

Keskustelun kuluessa jäsen Minerva Kastehelmi teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Muutetaan talousarviokirjan sivulta 68 maininta ”strategiset taloudelliset tavoitteet” muotoon ”strategiset tavoitteet”. Täten muotoillaan virke muotoon: ”Luonnon monimuotoisuuden ja metsien virkistyskäyttöarvojen turvaaminen ovat jatkossakin keskiössä, ja hoidon periaatteiden linjauksessa huomioidaan myös kaupungin taloudelliset intressit ja strategiset tavoitteet. ”

Ehdotusta kannatti Jetta Laakso.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko Kastehelmen muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan. Kaupunginhallitus hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että käsiteltäessä kohtia Lahti-konsernin yhtiökohtaiset tavoitteet (s. 7–8), Elinvoima- ja työllisyyspalvelut -vastuualue elinvoimapalvelut (s. 45–58), Arvopaperit ja osuudet (s. 81), merkittiin seuraavat esteellisyydet (HL 28.1 § 5 k): Milla Bruneau (Ladec Oy), Pekka Komu (Ladec Oy), Francis McCarron (Päijät-Hämeen ateriapalvelut Oy), Elisa Lientola (Lahden Pysäköinti Oy).

Näiden kohtien käsittelyn aikana puheenjohtajana toimi kaupunginhallituksen II varapuheenjohtaja Marju Markkanen.

Perusteluosa

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Kaupunginjohtaja julkaisi talousarvioesityksensä 2.12.2025 (liite).

Talousarvion laadinnan lähtökohtana toimii kaupunginvaltuuston 27.10.2025 § 113 hyväksymä Lahden kaupungin strategia. Strategiaa toteutetaan käytännön toimenpiteillä, jotka kirjataan vuosittain talousarvioon ja käyttösuunnitelmiin toiminnallisina tavoitteina.

Talousarviovalmistelussa on huomioitu valtuustosopimuksessa sovitut taloutta tasapainottavat tavoitteet. Tämän takia luovutaan erillisestä Lahden kaupungin toiminnan ja talouden tasapaino-ohjelmasta vuosille 2024–2027 (KV 20.5.2024 § 63).

Talouden lisäsopeutustoimet on kohdistettu talousarviossa sitoville tasoille koko taloussuunnitelmakauden ajalle. Toimintamenojen lisäsopeutustoimien tarkempi kohdentaminen tehdään toimielinten käyttösuunnitelmapäätösten yhteydessä.

Talousarvion 2026 tunnusluvut:

Talousarvion 2026 toimintakate on -371,1 milj. euroa, vuosikate 40,5 milj. euroa ja tilikauden tulos -11,6 milj. euroa. Tilikauden alijäämäksi on arvioitu 10,9 milj. euroa. Taseeseen kertynyt ylijäämä on 196,1 milj. euroa. Investointien bruttomenot ovat 70,7 milj. euroa ja toiminnan ja investointien rahavirta -26,2 milj. euroa.

Henkilötyövuosiarvio on 3 376 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosien määrä tarkentuu toimielinten käyttösuunnitelmapäätösten yhteydessä.

Talousarvio etenee kaupunginvaltuuston käsittelyyn ja päätettäväksi.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote talouspalvelut, henkilöstöpalvelut, tarkastustoimi, palvelualueet ja taseyksiköt